

6.5.2022

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Lausuntopyyntö VN/11385/2020

Lausunto: Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia

Tausta

Palvelualojen työnantajat Palta ry. kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta kansalliseksi ilmasto- ja energiastrategiaksi (jäljempänä ”strategia”). Strategia kattaa yhteiskunnan kaikki kasvihuonekaasupäästöt keskittyen erityisesti päästökauppasektoriin.

Palta edustaa esim. liikenne- ja logistiikkapalveluita sekä kiinteistöjen energianhallintapalveluita tuottavia yrityksiä. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto, ja edustamme yli 2 000 jäsentämme.

Yksityiset palvelualat (ilman kauppaa) ovat korvaamattoman tärkeitä Suomen taloudelle, sillä ne

- tuottavat noin 41 % Suomen BKT:sta;
- työllistävät noin miljoona ihmistä; ja
- tuottivat kaksi kolmasosaa Suomen työllisyyden kasvusta vuosina 2016 – 2019.
- Lisäksi palveluiden osuus Suomen bruttoviennistä on noin 30 %.

Palvelut ovat kestäväää talouskasvua parhaimmillaan. Kasvihuonekaasupäästöt suhteessa arvonlisään ovat vain murto-osa Suomen keskiarvosta useimmilla palvelujen päätoimialoista. Moni palvelu perustuu digitalisaatioon ja aineettomaan arvonluontiin, mikä tekee niistä paitsi vähähiilisiä myös vähämateriaalisia.

1. Ilmastopolitiikan kunnianhimo ja kustannustehokkuus

Palta tukee hallituksen asettamaa tavoitetta hiilineutraalista Suomesta vuoteen 2035 mennessä. Siksi on hyvä, että toimeenpano edistyy.

Viime vuosina valmistellut toimialakohtaiset vähähiilitiekartat ovat tuottaneet arvokasta tietoa ja sitouttaneet toimialat yhä vahvempaan ilmastotyöhön. Palta kannattaa strategialuonnoksen linjausta tiekarttojen päivittämisestä 2023 soveltuvien osien. Kyseeseen voi myös tulla tarkastelujen laajentaminen tai syventäminen sekä/taikka tiekartan laatiminen uusille toimialoille. Lisäksi **vähähiilitiekartat tulee nostaa yhä vahvemmin ilmasto- ja energiapolitiikan valmistelun keskiöön.**

EU:n uudet päästövähennykset tulisi painottaa päästökauppasektorille strategian luonnoksen mukaisesti. Tämä mahdollistaa kustannustehokkaimpien päästövähennysten toteuttamisen.

6.5.2022

Palta tukee kertaluonteisen jouston ja LULUCF-jouston käyttämistä taakanjakosektorin 2030-päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi. Jotta LULUCF-jousto on todella käytettävissä, on tärkeä toteuttaa etupainotteisesti maankäyttösektorin nettonielua lisääviä toimia, kuten strategiassa todetaan.

Joustomekanismien käyttö tulisi mahdollistaa laajemminkin, sillä ne lisäävät kustannustehokkuutta. Strategiaan tulisi esimerkiksi kirjata hallitusohjelman linjaus, että 2025 arvioidaan kansainvälisten joustomekanismien käyttöä osana 2035-hiilineutraaliustavoitetta. Joustoja saatetaan tarvita, jos esimerkiksi arviot metsien hiilinielusta osoittautuvat liian optimistisiksi.

2. Palvelujen sähköveroa on alennettava kilpailukyvyyn ja päästövähennysten vuoksi

Palvelualan yritykset ovat kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa, kun rajat ylittävä palvelukauppa yleistyy vauhdilla. Lisäksi digitalisaatio tuo palvelualat yhä voimakkaamman kansainvälisen kilpailun piiriin.

Kasvun ja kansainvälistymisen sekä työpaikkojen varmistamiseksi palvelualan yritysten kilpailukyvyistä on pidettävä erityistä huolta. Palvelut maksavat nykyisin yli 45 kertaa korkeampaa sähköveroa kuin teollisuus, ja **palvelujen sähköveroa on laskettava pikaisesti.** [Ensi askeleena ehdotamme](#), että palveluyritysten sähköverolle luodaan oma sähköveroluokka ja sähköveron tasoa alennetaan vuositasolla 100 miljoonalla eurolla.

Sähköveron alentaminen on tehokas keino nopeuttaa sähköistymistä ja päästöjen vähentämistä. Lisäksi se edistäisi liiketoimintaa nimenomaan kestäville toimialoille – useimpien palveluiden päätoimialojen CO₂-päästöt suhteessa arvonlisään ovat nimittäin erittäin pienet.

3. Hyödynnetään innovaatioiden ja puhtaiden palvelujen potentiaali täysimääräisesti

Innovaatiot ja uudet puhtaat ratkaisut ovat keskeisessä roolissa ilmastonmuutoksen torjunnassa. Yleisellä tasolla tämä tunnustetaan hyvin strategian luonnoksessa, ja linjaus suomalaisyritysten hiilikädenjäljen vahvistamisesta on erittäin tervetullut. Seuraavana askeleena **tarvitaan konkreettinen toimenpideohjelma, jolla hiilikädenjälkeä vahvistetaan mm. palvelusektorilla.**

Palveluyritykset auttavat muita toimialoja vähentämään päästöjään monin eri tavoin. Näihin kuuluvat esimerkiksi kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen katuselmusten, energiaremonttien ja etähallinnan kautta, sekä liikenne- ja logistiikkayritysten reittien optimoiminen ja ekologisen ajotavan opastus digitaalisten palvelujen kautta. Palveluyritysten hiilikädenjälki on merkittävä ja kasvupotentiaali on suuri.

Hiilikädenjälkeä on tärkeä kasvattaa sekä ulkomailla että Suomessa käytettävien tuotteiden osalta. Palveluyritykset, jotka vähentävät suomalaisten asiakkaidensa päästöjä, auttavat Suomea saavuttamaan omat ilmastotavoitteensa

6.5.2022

kustannustehokkaalla tavalla. Strategialuonnoksesta syntyy virheellinen kuva, että hiilikädenjälki tarkoittaisi vain ulkomailla konkretisoituvaa ilmastohyötyä.

Hiilikädenjäljen edistämisen keskeisimpiä toimia on yritysten TKI-toiminnan tukeminen. Tälle saatiin hyvä alku kevään 2022 kehysriihessä, jossa hallitus päätti nostaa TKI-toiminnan rahoitusta ja ottaa käyttöön tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisäverovähennys.

Jatkossa ilmastoystävällisiä ratkaisuja tulee edistää esimerkiksi seuraavin keinoin:

- TKI-rahoitusta tulee kohdentaa entistä enemmän etenkin yrityslähtöiseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan, johon käytetyn julkisen rahan osuus Suomessa on OECD-maiden häntäpäässä;
- Kysynnän ja referenssien luominen uusille palveluille ja teknologioille julkisilla hankinnoilla;
- Kotitalousvähennyksen korottaminen sekä laajentaminen asunto-osakeyhtiöille CO₂-päästöjä vähentävien toimien osalta.

4. Liikenteen päästövähennykset edellyttävät rahoitusta ja pitkäjänteisyyttä

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen on avainasemassa hallituksen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Samalla vähennetään fossiilisen energian kulutusta liikenteessä, mikä tukee irtautumista venäläisestä energiasta ja energiankulutusta koskevien EU-tavoitteiden saavuttamista. Palta on sitoutunut liikenteen päästöjen puolittamiseen 2030 mennessä ja nollaamiseen vuoteen 2045 mennessä.

Palta on pettynyt kevään 2022 kehysriihen päätökseen leikata liikennerahoitusta. **Liikenneverkkojen ylläpidon ja kehittämisen rahoitustasoa tulisi päinvastoin nostaa.** Toimiva ja tehokas liikenneinfra on yksi keskeinen toimenpide myös liikenteen ja logistiikan päästöjen vähentämisessä ja alan kilpailukyvyyn pitkäjänteisessä turvaamisessa.

Valtion rahoitusta ei kehysriihessä myöskään nostettu hallituksen itse laatiman ja hyväksymän fossiilittoman liikenteen tiekartan vaatimalle tasolle. **Vuosina 2022–2024 uusien tukien tarve olisi vuosittain noin 96 miljoonaa euroa.**

Keväällä 2022 Palta ja neljä muuta liikenne- ja logistiikka-alan järjestöä julkaisivat toimialan päivitetyn [tiekartan vähähiiliseen liikenteeseen](#). Tiekartassa osoitimme keinot, joilla kotimaisen liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä on mahdollista leikata 55 % vuoteen 2030 mennessä ilman veronkorotuksia tai kansallista päästökauppaa. Kustannusten nousu heikentää liikenne ja logistiikka-alan toimijoiden investointihalukkuutta ja kykyä uudistua.

5. Vihreä siirtymä vaatii osaajia ja resursseja

Osaajien saatavuus asettaa haasteita liiketoiminnan kehittämiseksi ja sitä myötä vihreälle siirtymälle. Osaavan työvoiman rekrytoimisen koki vaikeaksi 55 % kasvavista

6.5.2022

yrityksistä, jotka vastasivat [palvelualojen osaaubarometri 2020](#):een. **Osaajien saata-
vuutta tulee edistää määrätietoisesti ja pitkäjänteisesti.**

Riittävät resurssit on varmistettava myös viranomaisille, jotta nämä voivat edistää vi-
reää siirtymää täysimääräisesti, ml. informaatio-ohjauksen kautta. Resurssien varmis-
taminen tuodaan esille useassa strategialuonnoksen kohdassa, ja tämä on kannatet-
tavaa.

Kunnioittavasti,

Tatu Rauhamäki

Mikko Paloneva

Johtaja, elinkeinopolitiikka

Asiantuntija, elinkeinopolitiikka

*Palvelualojen työnantajat PALTA ry on uuden työn, digimurroksen ja tulevaisuuden
työmarkkinoiden suunnannäyttjä. Yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa yhdis-
tämme faktat, työmarkkinaosaamisen sekä vaikuttamisen taidot palvelutalouden ja
Suomen parhaaksi. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto ja edustamme yli 2 000
palvelualoilla toimivaa jäsentämme.*